

Soms is de Noordzee zo kalm als een bergmeer. De dag waarop Niels Henning olie vond was zo'n zeldzaam moment: de zon scheen, het was nagenoeg windstil en alleen in het noordwesten dreven een paar kleine wolken.

Het boorschip *Explorer* lag in vak K5 voor anker, honderdzeventig mijl noordwest van Den Helder. Boormeester Henning wendde zijn blik van de horizon en keek weer naar de zes mannen van de boorploeg die een nieuw pijpstuk monteerden. Ze werkten snel en handig. Geen beweging te veel, geen woord te veel, een toonbeeld van efficiency. De voorman controleerde de koppelingen, knikte naar Henning en gaf een bevel in de portofoon. Even later draaide de boorstang traag en gelijkmatig in het gat van de draaitafel. Henning knikte mee alsof hij elke omgang telde. De helm die een tikje wankel op zijn massieve schedel stond zakte bij elke knik een fractie dieper over zijn voorhoofd. Hij duwde de helm terug, keek naar de slaphangende NAM-vlag in het topje van de boortoren en concentreerde zich weer op de boor. Hij had fantastisch weer voor zijn poging om de vierduizend meter te bereiken. Een ongekende diepte voor een exploratieput in de Noordzee, zeker in dit deel van het Nederlandse plat. Toen Henning de resultaten van het seismisch onderzoek onder ogen had kreeg hij een vreemd gevoel van opwindning. Eigenlijk was het onderzoek routine. Ze hadden eerder gas geboord in K5 op vierendertighonderd meter diepte, maar niemand, behalve Henning, kon voorzien dat het diepteprofiel zo veelbelovend was. Hij had Abraham Stein toestemming gevraagd om vier kilometer diep te boren en de di-

recteur had op zijn karakteristieke manier geantwoord: ‘Follow your nose’.

Henning was vijftien jaar boormeester op het grootste boorschip van de NAM en hij kende de Noordzee als weinig anderen. De tweeëntwintig opvarenden van de *Explorer* kenden alle meningsverschillen van mensen die een beperkte leefruimte delen, maar over één ding waren ze het eens: Niels Henning had een neus voor gas. Hij had driehonderd exploratieboringen verricht die dertig winbare aardgasputten hadden opgeleverd. Een uitstekende score die hem de bijnaam Niels Nose en een prima salaris hadden bezorgd in een beroep waar de resultaten doorgaans in duizendsten gemeten worden. Maar Henning zocht olie. Gas was gas, gebakken lucht als het brandde en een explosieve sluipmoordenaar als je de knop omdraaide en vergat het aan te steken.

Niels Henning had een droom. Hij joeg op de stinkende stroom zwart goud die God weet hoe diep verborgen lag. Hij droomde van een reusachtig aardoliemeer, duizenden meters diep ingebed in graniet, keurig onder druk gehouden door een aardgasbel, wachtend op zijn boor. Als het vooruitzicht van een vondst als een fluidum boven de *Explorer* leek te hangen stelde hij zich voor dat hij met de boorkop meereisde naar de diepten van de aardkorst. Soms was het visioen zo echt dat hij het geluid kon horen waarmee de drie getande frezen, gemaakt van de hardste legering uit de hedendaagse techniek, door de aarde wroetten.

De boorstang haperde een seconde en hervatte zijn gestage ritme. Henning keek scherp naar de vettige, dofzwarte stang die stokte, draaide, weer stokte en doorging in een tempo dat nu een fractie hoger lag. De voorman keek hem aan, maakte een beweging of hij de portofoon naar zijn mond zou brengen, maar Henning schudde zijn hoofd. Tachtig meter lager rustte de afsluiter onwrikbaar boven het boorgat op vier stalen poten die elk zes me-

ter diep in de zeebodem staken. Henning twijfelde geen moment aan de werking van zijn afsluiter, maar vijftien jaar boren op zee had hem een zesde zintuig voor gas en een zevende voor gevaar bezorgd. Die boor deed vreemd. Plotseling en onverklaarbaar vreemd. Natuurlijk, de put was uitzonderlijk diep, maar tot achtendertighonderd meter was alles normaal verlopen. Weer stokte de boor. Henning haalde de portofoon uit zijn zak en begon te spreken.

‘Afsluiters gereed.’

‘Afsluiters gereed,’ herhaalde Drost, vijftien meter hoger in de controlekamer. ‘Wat is er aan de hand, Niels? Heb je beet?’

‘Lul niet,’ snauwde Henning. Hij keek gespannen naar de boorstang. ‘Let op!’

De boor stokte een paar seconden langer. Henning staarde naar de stang die op het punt stond van buigen of knappen. De stang boog. De zes mannen van de boorploeg keken gespannen toe, klaar om onmiddellijk in te grijpen.

‘Sluit hem af!’ schreeuwde Henning.

Drost reageerde onmiddellijk. Hij drukte de knoppen in die de drie afsluiters van de stijgbuis in werking stelden. Hij hield zijn handen bij het schakelbord en keek naar Henning die nu naast de rand van de draaitafel stond. De boorstang kwam tot rust. Henning haalde diep adem. Hij hief zijn hand op zonder zijn blik van de boorstang los te maken.

Drost keek naar de boormeester, klaar om bij het minste teken te reageren. Ze werkten vijftien jaar samen, Henning buiten, hij binnen, verbonden door de portofoon en een reeks gebaren die voor een buitenstaander volstrekt onbegrijpelijk waren. Dit sobere gebaar betekende paniek. Henning stond roerloos naast de boorstang, nog steeds met opgeheven hand. Drost keek gespannen naar de man bij de boor. Wat was er verdomme aan de hand? Waarom

was Niels, anders de kalmte zelf, zo uit zijn doen? Waarom deed die boorploeg niets?

Plotseling begon de boorstang wild te schokken. Drost zag Henning een beweging maken of hij de stang met zijn blote handen wilde bedwingen en op hetzelfde moment klonk zijn stem uit de portofoon.

‘De stijgbuis! Sluit godverdomme die stijgbuis af!’

Drost greep de hendel die hij nooit eerder tijdens een boorsessie had gehanteerd. Hij aarzelde heel even voor hij de onherroepelijk laatste veiligheid in werking stelde. Toen duwde hij de hendel naar voren en sloot de stijgbuis af.

De boorstang knapte met een droge knal ...